

Yasa ile Rant Yaratmak

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu, Elektrik Piyasası Kanunu ile Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı ayrıntılarıyla değerlendiren raporunu milletvekillerine 30 Haziran 2014 tarihinde iletti.

EMO'nun milletvekillerine gönderdiği raporda tasarının ilk maddesiyle elektrik üretiminde "çantacılar" olarak nitelendirilen aldıkları lisans çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin ucu belirsiz bir şekilde affedilmek istenmesine tepki gösterildi. Bu düzenlemenin olası sonucu da şöyle anlatıldı:

"Bu uygulama, devletin şirketleri denetleme ve denetim sonunda gerekli yaptırımları uygulama görevinden vazgeçmesi anlamını taşıdığı gibi, diğer yandan da yatırımların gecikmesine göz yumulması ve bu nedenle oluşacak arz sıkıntısı, buna da bağlı olarak elektrik fiyatlarının pahalılaşmasının baştan kabul edilmesi anlamına geliyor."

Tasarının ikinci maddesini "Kayıp kaçak rantı" başlığıyla değerlendiren rapor, açıklanan hedef kayıp ve kaçak oranlarının 3. kez revize edilmesiyle imtiyazlı hale getirilen 3 dağıtım şirketinin hangileri olduğunu, düzenlemenin hangi adresleri kapsadığını ortaya koydu. Bu 3 imtiyazlı şirket için yoksul yurttaşları daha da çok sıkıntıya sokacak asgari tüketim uygulaması ise "sosyal devlet değil, şirket devleti" nitelemesiyle eleştirildi. Söz konusu asgari tüketim uygulamasının neye yol açacağı da raporda şöyle aktarıldı:

"Böylesi bir uygulama, kaçak kullanımı olmayan, ancak ödeme güclüğü nedeniyle belirlenecek asgari tüketimi-

min de altında tüketim gerçekleştiren ya da konutunu çok sınırlı kullandığı için tüketimi düşük olan yurttaşların cezalandırılması anlamına gelecektir. Üstelik böylesi bir uygulama kullanılmayan elektrik üzerinden bile şirketlere sabit gelir garantisi sağlamak anlamına gelecektir."

Raporda, "Hem doğal kaynaklar hem de vergilerle oluşturulan bütçe kaynakları tüm yurttaşların yararına kullanılmak zorundadır. Bu çerçevede bölgesel tarife gibi eşitsizlikleri arttıracak uygulamalara yönelinmemelidir" vurgusu yapıldı. Kayıp ve kaçak oranlarının revize edilmesi ve asgari tüketim düzenlemesi getirilmek istenen elektrik dağıtım özelleştirme ihalelerinin koşullarını değiştiren "haksız kazanç kapısı" olarak nitelendirildi.

Yine tasarıyla özelleştirme öncesi kamu tarafından yapılan yatırımların bedelinin faiziyle şirketler tarafından yurttaşlardan tahsil edilmesine yönelik düzenleme yapılması ise EMO'nun raporunda şöyle değerlendirildi:

"Maddenin gerekçesinde dağıtım şirketlerinin bu dönemde EPDK tarafından onaylanan limitlerin üzerinde yatırım yaptığı, izin alınmadığı için bu yatırımların tarifelere yansıtılmadığı ileri sürülmektedir. Öncelikle yasal mevzuat gereği EPDK izniyle bu yatırımlar yapılabiliyorsa, bu dağıtım şirketleri nasıl izinsiz yatırım yapmışlardır? Bu eşgüdüm ve planlama so-

rununa yol açanlar kimlerdir? Kaldı ki bu yatırımlar tahsil edilmemişse bile kamu tarafından yapılmış yatırımlar olup, bu yatırımların yapılmış haliyle dağıtım kuruluşları şirket tarafından satın alınmıştır.

...Buradan anlaşılan odur ki iktidar, daha yeni satışını yaptığı dağıtım kuruluşlarının borçlarını vatandaşa yıkarak, şirketleri mali iflastan kurtarmaya kalkmaktadır.

...Dolayısıyla kamunun yaptığı ne kadar tutardaki yatırımın tahsil edilmiş olduğu ve şirketlerin yurttaşlardan ne kadar yatırım harcaması adı altında tahsilat yapacakları da belirsizdir. Avrupa Yatırım Bankası ve Dünya Bankası kredilerine ilişkin de miktar verilmemiştir."

Tasarıyla zeytinliklerin enerji başta olmak üzere pek çok amaç için talana açılmasına da itiraz edilirken, özellikle uluslararası anlaşmalardan söz edilerek doğrudan nükleer santral projesi kapsamında tesis hariç binalar için bile zeytinliklerin yok edilecek olmasına da tepki gösterildi. EMO'nun mektubu şu temel önermeyle son buldu:

"Elektrik Mühendisleri Odası olarak enerji alanındaki her türlü yatırımın öncelikle vahşi kapitalizm uygulamalarının dışında kamu hizmeti anlayışıyla planlanması ve bu planlamanın tek boyutlu değil, insan ve doğa yaşamını temel alan bir perspektifle çok yönlü olarak yapılması gerekmektedir."

